

Kommunal- og forvaltningskomiteen

Oslo 08.05.2016

Notat vedrørende høring om Dokument 8:74 S, om kvinner på flukt

Sex og Politikk, det norske medlemmet i International Planned Parenthood Federation (IPPF), takker for muligheten til å komme med våre synspunkter til forslaget fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande, Abid Q. Raja og André N. Skjelstad om tiltak for kvinner på flukt. Sex og Politikk er en del av bistandsorganisasjonenes likestillingsnettverk og stiller oss bak nettverkets innspill, men vil her utdype tre punkter som vi synes er viktige.

Sex og Politikk vil først berømme Venstre for å ta opp denne svært viktig debatten. Det er nødvendig å ha flere målrettede tiltak for kvinner og jenter i konflikt og under naturkatastrofer. Vi er spesielt glade for at forslaget tar opp at kvinner på flukt er særlig utsatt for manglende rettigheter knyttet til seksuell og reproduktiv helse.

Vi er positive til alle ni punktene i forslaget og oppfordrer Stortinget til å vedta disse. Vi vil imidlertid be Stortinget styrke punkt 7/involvering av flyktningkvinner, og komme med tre tilleggsforslag som vi håper Stortinget kan innarbeide i forslagene eller vedta som tilleggsforslag.

Kvinner inn i alle beslutningsprosesser og skape trygge møteplasser

I forslag 7 foreslår Venstre at kvinneorganisasjoner styrkes spesielt, og at disse bør inn i fredssamtaler og forhandlinger. Sex og Politikk er enige i dette, men mener imidlertid at å inkludere mottagerne, særlig kvinner, jenter og ungdom, er viktig i utarbeidelsen av alle tiltak, særlig i forslag 2 og i humanitær innsats internasjonalt. I planleggingen av tiltak som skal sikre kvinner og jenters rettigheter er det viktig at kvinner og jenter selv er med og definerer behovene. Dette vil bidra til å øke relevansen, tilgjengeligheten og resultatet av tjenestene. Erfaringer fra IPPF sitt arbeid viser at man må skape trygge soner og møteplasser hvor kvinner kan snakke åpent og hvor de kan motta hjelp og bygge selvtillit og styrke.

Et fokus på seksuell og reproduktiv helse og rettigheter fra starten av, inkluderer MISIP i all assistanse til flyktninger

Sex og Politikk er positive til at forslaget ser på situasjoner hvor kvinner og barn er spesielt sårbare, særlig i forhold til seksualisert vold. I følge UNFPA sin årlige State of the World Population rapport for 2015, er det i dag mer enn 100 millioner mennesker som trenger humanitær hjelp, og ca 26 millioner av disse er kvinner og jenter i reproduktiv alder (15-49). I en krise er kvinner og jenter mer utsatt for å bli uplanlagt gravide, for å bli utsatt for seksuell og kjønnsbasert vold, for å få en seksuelt overførbart infeksjon og for økt mødredødelighet. Sex og Politikk vil imidlertid også framheve at kvinner i

fluktsituasjoner er også utsatte i forbindelse med ønsket og frivillig sex, da tilgangen til prevensjonsmidler er svært dårlig. Økt tilgang sees derfor på som en nødvendighet av mange givere.

Ifølge IAWG (Inter-Agency Working Group on Reproductive Health in Crisis) sin analyse av finansieringstrender får stater som ikke er i konflikt 57% mer finansiering til reproduktiv helse enn stater i konflikt. Det har vært en positiv utvikling siden 2004, men samtidig er det store mangler blant annet i reell tilgang til prevensjonsmidler, trygge aborttjenester samt forebygging av og tilbud til personer som har vært utsatt for voldtekt¹.

UNFPA har utviklet en standard for et minimum av livsviktige seksuelle og reproduktive tjenester som må tilbys i en krisesituasjon, Minimum Initial Service Package (MISP)². Tilbudene i denne pakken må sikres i alle krisesituasjoner.

Implementering av kvalitetssikret materiell og kompetanseheving av informasjonsansvarlige ved statlige mottak.

En forutsetning for at kvinner, jenter og ungdom mottar den informasjonen de har behov for er at den som skal gi undervisningen har nok kompetanse på de tema det undervises om. Helsedirektoratet gjennomførte i 2013 en kartlegging av informasjon om seksuell helse på statlige mottak³. Resultatene viser at de ansvarlige for informasjon ved mottak har behov for mer kunnskap på tema seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Det finnes allerede materiell egnet for undervisning, slik som bl.a. Helsedirektoratet og UDI sin undervisningspakke⁴. Utfordringen ligger i implementeringen på mottakene. Undervisningen kan ikke være avhengig av ildsjeler eller organisasjoner utenfra men må forankres hos mottakene. Dette krever en kompetanseheving som gjør undervisere i stand til å svare på spørsmål og henvise videre, samt å trygge undervisere i å snakke om dette temaet.

Sex og Politikk foreslår

1. Inkludere kvinner, jenter og ungdom i utarbeidelsen av tiltakene både i Norge og internasjonalt og opprette trygge soner og møteplasser for kvinner i krisesituasjoner.
2. Støtte en full implementering av MISP fra starten av enhver krisesituasjon. Dette er en minimumspakke for å berge liv. Dette må inkludere støtte til tilgang til prevensjonsmidler og, der loven tillater det, abort-relatert helsehjelp. Det er helt sentralt å ha aktører tilstede «på bakken» som ønsker å distribuere disse produktene og tjenestene.
3. Kompetanseheving av informasjonsansvarlige ved statlige mottak slik at de har kunnskap og trygghet til å gi god informasjon om seksuell helse.

¹ http://iawg.net/wp-content/uploads/2015/04/3.-IAWG-GE-Summary_English.pdf

² <http://www.unfpa.org/resources/what-minimum-initial-service-package>

³ http://www.amathea.no/wp-content/uploads/2015/03/rapport_informasjon_om_seksuell_helse_i_mottak.pdf

⁴ <https://helsedirektoratet.no/asylsokere-flyktninger-og-innvandrere/undervisning-pa-asylmottak-om-seksuell-helse>